

ΑΝΤΡΟ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ Η ΕΛΛΑΔΑ

Έκθεση της Κομισιόν και Ευρωβαρόμετρο – Στα 120 δισ. ευρώ ετησίως το κόστος της διαφθοράς στην ΕΕ

Μεταξύ των χωρών με τη μεγαλύτερη διαφθορά παραμένει η Ελλάδα, με έξι στους δέκα πολίτες να θεωρούν ότι η καθημερινότητά τους επηρεάζεται από τέτοια φαινόμενα και αρκετούς να θεωρούν απαραίτητο το φακελάκι σε κάποιες περιπτώσεις. Αυτό καταγράφουν σχετικό Ευρωβαρόμετρο και έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διαφθορά στα κράτη-μέλη της ΕΕ, που δημοσιεύτηκαν τη Δευτέρα.

Η έκθεση της Επιτροπής αναφέρει ότι η διαφθορά πλήττει όλα τα κράτη-μέλη και κοστίζει στην ευρωπαϊκή οικονομία γύρω στα 120 δισ. ευρώ ετησίως και επισημαίνει την ανάγκη περισσότερων προληπτικών μέτρων αλλά και αυστηρότερων ποινών.

Ειδικότερα για την Ελλάδα, η έκθεση της Επιτροπής επισημαίνει ότι το 2013, με τη στρατηγική καταπολέμησης της διαφθοράς καλύφθηκε ένα μεγάλο υφιστάμενο κενό και έγινε ένα σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση της διαφθοράς στη χώρα. Σημειώνει, ωστόσο, ότι σύμφωνα με την Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς (GRECO) του Συμβουλίου της Ευρώπης, το νομικό πλαίσιο κατά της διαφθοράς στην Ελλάδα είναι υπερβολικά περίπλοκο και κατακερματισμένο, επηρεάζοντας την εφαρμογή του.

Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο για τη διαφθορά, το 63% των Ελλήνων ερωτηθέντων πιστεύουν ότι η διαφθορά επηρεάζει την καθημερινή τους ζωή (μέσος όρος ΕΕ: 26%) και το 80% ότι η ευνοιοκρατία και η διαφθορά παρεμποδίζουν τον ανταγωνισμό των

επιχειρήσεων στην Ελλάδα (μέσος όρος ΕΕ: 69%). Επίσης, σύμφωνα με το 95% των Ελλήνων ερωτηθέντων υπάρχει διαφθορά σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (μέσος όρος ΕΕ: 77%) και το 93% θεωρούν ότι η δωροδοκία και η χρήση διασυνδέσεων είναι συχνά ο ευκολότερος τρόπος για την πρόσβαση σε δημόσια υπηρεσία (μέσος όρος ΕΕ: 73%).

Φακελάκια έως 30.000 ευρώ στα νοσοκομεία

Στον τομέα της υγείας, η έκθεση της Επιτροπής επισημαίνει ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις όσον αφορά τη διαφθορά. «Οι άτυπες πληρωμές και οι προμήθειες εξοπλισμού και φαρμάκων πλήττονται από τη διαφθορά», αναφέρει η Επιτροπή. Σύμφωνα με το Ευρωβάρόμετρο το 11% των Ελλήνων ερωτηθέντων που επισκέφθηκαν δημόσιες ιατρικές εγκαταστάσεις κατά το προηγούμενο έτος, παραδέχθηκαν ότι κατέβαλαν πρόσθετη πληρωμή («φακελάκι») (μέσος όρος ΕΕ: 5%) και εξ αυτών 24% αισθάνθηκαν ότι όφειλαν να προβούν σε πρόσθετη πληρωμή ή να προσφέρουν κάποιο δώρο, πριν από την παροχή της περίθαλψης.

Επιπλέον, η έρευνα της Transparency International (Διεθνής Διαφάνεια) για το 2011 σχετικά με τη δωροδοκία ήσσονος σημασίας στην Ελλάδα, υπολόγισε την πρόσθετη πληρωμή - «φακελάκι»- που δίνεται συνήθως στα δημόσια νοσοκομεία για χειρουργικές επεμβάσεις από 100 έως 30.000 ευρώ, για ταχύτερη θεραπεία από 30 έως 20.000 ευρώ και για ιατρικές εξετάσεις από 30 έως 500 ευρώ. Επισημαίνεται επίσης ότι γίνονται άτυπες πληρωμές για την απόκτηση πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη, την παράκαμψη της λίστας αναμονής ή την εξασφάλιση της παροχής ιατρικής περίθαλψης από συγκεκριμένο ειδικό ιατρό.

Απώλειες ύψους 24,3% του ΑΕΠ από τη φοροδιαφυγή

Όσον αφορά τη φορολογική διοίκηση, η έκθεση της Επιτροπής υπογραμμίζει το σημαντικό κόστος που συνεπάγονται για το ελληνικό κράτος οι πρακτικές διαφθοράς που διευκολύνουν τη φοροδιαφυγή. Πρόσφατες μελέτες για την ανάπτυξη της παραοικονομίας, υπολόγισαν ότι το κόστος αυτό έφτασε το 2012 σε επίπεδα της τάξης του 24,3% του ΑΕΠ. Η έκθεση σημειώνει ότι πρώην επικεφαλής του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος

(ΣΔΟΕ) δήλωσε το 2011 ότι η Ελλάδα ήταν σε θέση να εισπράξει μόνο το 20% των προστίμων που επιβάλλονται για φοροδιαφυγή.

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς, ποσοστό ύψους 40% συνήθως διαγράφεται και το υπόλοιπο 40% κατακρατείται από τους αρμόδιους για τη διαδικασία εφοριακούς υπαλλήλους. Κατά τις ίδιες εκτιμήσεις, σε περιπτώσεις επιστροφών φόρου, 10% του ποσού υπεξαίρειται επίσης από διεφθαρμένους υπαλλήλους.

Η έκθεση της Επιτροπής υπενθυμίζει ότι βρίσκεται σε εξέλιξη η έρευνα για τη «Λίστα Λαγκάρντ».

Διαθρορά στις δημόσιες συμβάσεις για το 76%

Σχετικά με τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων, η έκθεση της Επιτροπής επισημαίνει ότι υπάρχουν ευάλωτα σημεία στη διαφθορά. Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο, το 76% των Ελλήνων ερωτηθέντων πιστεύουν ότι η διαφθορά είναι ευρέως διαδεδομένη στις δημόσιες συμβάσεις, τις οποίες διαχειρίζονται οι εθνικές Αρχές (μέσος όρος ΕΕ: 56%) και 94% πιστεύουν το ίδιο για τις συμβάσεις τις οποίες διαχειρίζονται οι τοπικές Αρχές (μέσος όρος ΕΕ: 60%).

Ειδικότερα, οι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι οι ακόλουθες πρακτικές είναι ευρέως διαδεδομένες στις δημόσιες συμβάσεις: Προσαρμογή της συγγραφής υποχρεώσεων προς όφελος συγκεκριμένων εταιρειών (81%), συγκρούσεις συμφερόντων κατά την αξιολόγηση των προσφορών (87%), συμμετοχή των προσφερόντων κατά τον σχεδιασμό της συγγραφής υποχρεώσεων (81%), κατάχρηση των διαδικασιών με διαπραγμάτευση (75%), αθέμιτες προσφορές (73%), ασαφή κριτήρια επιλογής ή αξιολόγησης (73%), κατάχρηση των λόγων έκτακτης ανάγκης για την αποφυγή ανταγωνιστικών διαδικασιών (72%) και τροποποιήσεις των συμβατικών όρων μετά τη σύναψη της σύμβασης (55%).

Αυτά τα ποσοστά συγκαταλέγονται στα υψηλότερα της ΕΕ.

Αναποτελεσματικοί οι ελεγκτικοί μηχανισμοί στη δημόσια διοίκηση

Η Επιτροπή αναφέρει ότι οι μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου στο

πλαίσιο της δημόσιας διοίκησης, έχουν αποδειχθεί αναποτελεσματικοί, προκαλώντας σημαντικές καθυστερήσεις στο σύστημα.

Η έκθεση υπενθυμίζει ότι τον Αύγουστο του 2012, εκκρεμούσαν ακόμη 5.000 υποθέσεις στα πειθαρχικά συμβούλια των ελληνικών υπουργείων και των δημόσιων οργανισμών, ότι οι περισσότεροι δημόσιοι υπάλληλοι που κατηγορήθηκαν για παράβαση του δημοσιοϋπαλληλικού κώδικα αθώωθηκαν (το 2011, απολύθηκαν τελικά μόνο 17 από τους 157 δημοσίους υπαλλήλους των οποίων οι υποθέσεις διερευνήθηκαν από πειθαρχικά συμβούλια) και ότι μέχρι τα μέσα του 2013 είχαν απολυθεί 91 Έλληνες δημόσιοι υπάλληλοι κατηγορούμενοι για πειθαρχικά παραπτώματα, ενώ εξακολουθούσαν να εκκρεμούν μέχρι τότε οι υποθέσεις άλλων 2000 δημοσίων υπαλλήλων.

Επισημαίνεται, επίσης, ότι το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης δεσμεύτηκε, στα μέσα του 2013, να λάβει σχετικά μέτρα. Ως αποτέλεσμα, 226 δημόσιοι υπάλληλοι απολύθηκαν για πειθαρχικούς λόγους (συμπεριλαμβανομένων υποθέσεων στις οποίες είχε απαγγελθεί κατηγορία για ποινικό αδίκημα) μεταξύ Ιουλίου και Σεπτεμβρίου 2013.

Εν μέρει ελευθεροτυπία

Χαμηλές είναι οι επιδόσεις της Ελλάδας όσον αφορά τον δείκτη της ελευθερίας του Τύπου. Σύμφωνα με την έκθεση του οργανισμού Freedom House για τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης το 2013, η Ελλάδα κατατάσσεται στις χώρες όπου ο Τύπος αξιολογείται ως «εν μέρει ελεύθερος». Όπως τονίζει η έκθεση της Επιτροπής, «η οικονομική αδυναμία και ένα επιλεκτικά εφαρμοζόμενο κανονιστικό πλαίσιο κατέστησαν τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης ιδιαίτερα ευάλωτα σε ενδεχόμενες αθέμιτες πιέσεις».

Υποπτες χρηματοδοτήσεις κομμάτων

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα, η έκθεση της Επιτροπής επισημαίνει ότι υπάρχουν διάφορες καταγγελίες για διαφθορά ή παράνομη χρηματοδότηση.

Υπενθυμίζεται η υπόθεση που αφορούσε καταγγελίες για παράνομες πληρωμές από ξένη επιχείρηση σε στελέχη των δύο πολιτικών κομμάτων που άσκησαν την εξουσία κατά τις περιόδους 1996-2004 και 2004-2009, με αντάλλαγμα, σύμφωνα με τις καταγγελίες, την εξασφάλιση δημόσιων συμβάσεων.

Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο, το 86% των Ελλήνων (το υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ) θεωρούν ότι δεν υπάρχει επαρκής διαφάνεια και εποπτεία της χρηματοδότησης των κομμάτων (μέσος όρος ΕΕ: 67%).

Πηγή/φωτό: Ελευθεροτυπία